

PS REGNSKAP AS

VÅR REFERANSE

DERES REFERANSE

DATO

22.03.2024

Tilsynsrapport

Det vises til Finanstilsynets foreløpige rapport datert 18. januar 2024 og regnskapsselskapets tilsvarende 11. mars 2024.

1. Bakgrunn

Skatteetaten har innrapportert regnskapsselskapet og statsautorisert regnskapsfører til Finanstilsynet med bakgrunn i forhold knyttet til et av selskapets regnskapsoppdrag. Saken gjelder regnskapsårene 2021 og 2022, da forrige regnskapsførerlov og forrige god regnskapsføringsskikk (GRFS) gjaldt.

Skatteetaten har avholdt bokettersyn hos den aktuelle oppdragsgiveren. Både grunnlaget for skatt på inntekt, merverdiavgift og arbeidsgiveravgift er kontrollert. Ut fra virksomhetens omfang resulterte bokettersynet i betydelige etterberegninger. I tillegg ble det gitt bokføringspålegg, begrunnet i sterkt mangelfulle eller manglende rutiner for registrering av bestilte flytteoppdrag, grunnlag for lønnsutbetalinger/betaling for bistand ved leverte flyttetjenester mv., bokføring av inntekt fra utførte flytteoppdrag mv. og utbetalinger av lønn for utførte flyttetjenester.

Daglig leder/statsautorisert regnskapsfører i regnskapsselskapet var kontaktperson med skatteetaten under bokettersynet, og bistod i tillegg oppdragsgiver med å påklage bokføringspålegget. Regnskapsselskapet er derfor godt kjent både med skatteetatens konklusjoner etter bokettersynet og rapporten Finanstilsynet fikk oversendt kopi av fra skatteetaten som ledd i innrapporteringen.

2. Forhold som begrunnet skatteetatens innrapportering

Skatteetatens rapport fra bokettersynet er sentral i innrapporteringen. Innledningsvis beskriver den kort at foretaket ikke har hatt ansatte, noe som har formodningen mot seg i en ordinær flyttevirksomhet. Skatteetaten mener den i praksis må engasjere minst to personer dersom det skal flyttes møbler etc., og viser dessuten til at foretaket disponerte minst to egne varebiler i 2022. De fant også opplysninger både om hvilke biler og sjåfører som var benyttet i oppdragene på fakturaer til en profesjonell kunde, og det var ikke innehaver av foretaket. Etter skatteetatens syn tilsier dette at det har vært ansatte eller innleide i virksomheten, men det er ikke registrert tilhørende kostnader.

Rapporten går detaljert gjennom forhold som begrunner forslagene til etterberegning av skatt og avgift. Ett av punktene som begrunner etterberegningene er manglende bokføring/sporbarhet (punkt 5.3 i rapporten). Ved gjennomgang av kontoutskrifter fra bank fant skatteetaten at kun et fåtall av transaksjonene på bankkontoutskriftene var bokført i regnskapet. Det er ingenting av utgifter/utbetalinger på bankkontoutskriftene som er bokført på banken i regnskapet for 2021. Det var også en betydelig differanse mellom saldo ifølge bankkontoutskriften og bokført saldo. I

desember 2021 ble det opprettet en ny bankkonto som ikke er registrert i regnskapet i hele tatt. Skatteetaten mener denne har bidratt til å skjule at det både i 2021 og 2022 var minst en person som arbeidet for foretaket (utover innehaveren av enkeltpersonforetaket).

Om mangler ved dokumentasjon av omsetning fremgår det av rapporten (punkt 5.4) at det mangler flere utgående fakturaer både for 2021 og 2022. For desember 2021 er alle Vipps-innbetalinger bokført i et samlebilag, uten at regnskapsfører mottok andre bilag som dokumentasjon. Ved kontroll mot bankutskrifter for november og desember 2021 fant skatteetaten flere innbetalinger fra kunder som ikke var bokført som omsetning. Skatteetaten fastslo; *"Innehaveren fakturerer selv fra eget fakturaprogram i Conta, og det er flere hull i serien. Dette er umulig å kontrollere siden fakturasytem ikke er integrert i regnskapssystemet."* For perioden mai til og med oktober 2022 fant skatteetaten ikke utgående fakturaer. Salget er dokumentert med Excel-ark som viser bankinnbetalinger for hver måned. Skatteetaten skriver; *"Det er stor sannsynlighet at kundene ikke har fått noen faktura, som kan underbygges med våre opplysninger innhentet fra kunder."*

Rapportens presentasjon av samlet forslag til endringer av skatt og avgift (kapittel 7) beskriver nærmere hvordan skatteetaten har gjennomgått bankkontoene til virksomhetens innehaver og andre de mener har arbeidet i virksomheten. Det fremgår blant annet at innehaver hadde to bankkontoer regnskapsfører antakelig ikke har kjent til, hvor det ble innbetalt et større beløp i løpet av 2021 og 2022. Bokettersynsrevisor skriver: *"Vi har ikke fått noen faktura som dokumentasjon for dette, og vi kan ikke se at det er posteringer i regnskapet som viser at innbetalingene er blitt betraktet som skatte- og avgiftspliktig inntekt. Siden regnskapet er ufullstendig ført (mangler en god del utgående fakturaer og ufullstendig kundereskontro) må vi forholde oss til bankkontoutskriftene."*

3. Regnskapsførers kommentarer

Finanstilsynet ba i brev 5. desember 2023 om regnskapsselskapets og oppdragsansvarlig regnskapsførers kommentarer til Skatteetatens innrapportering og den oversendte bokettersynsrapporten. Kommentarene ble mottatt i brev 17. desember 2023, hvoretter Finanstilsynet utarbeidet en foreløpig rapport som ble oversendt regnskapsselskapet 18. januar 2024. Kommentarer til denne rapporten er mottatt 11. mars 2024.

Det fremgår at dere er enige med skatteetaten og Finanstilsynet om at forholdene er alvorlige. Dere viser imidlertid til at dere ikke har hatt tilgang til alle de bankkontoene som skatteetaten hadde tilgang til, og at bokføring og rapportering av lønn ikke inngikk i regnskapsoppdraget. Ved oppstart av oppdraget ved årsskiftet fra 2021 til 2022, skal dere ha forlangt at ble opprettet en bankkonto dedikert foretaket alene og at dere bistod med at denne ble opprettet. Denne bankkontoen er etter deres mening nøyaktig bokført og avstemt, slik at grunnlagene for skatter og avgifter skulle bli korrekt rapportert. Dere har underbygd dette ved å oversende kopi av avstemminger for perioden juni-desember 2022. I ettertid har dere også innhentet oppdragsgivers forklaringer om de to bilene oppdragsgiver har disponert og som skatteetaten har bemerket, og forklaringen skal være at de ønsket å drive utleie av minst en bil.

Når det gjelder fratreden, opplyser dere at varsel om fratreden som regnskapsfører ble sendt da dere ble oppmerksomme på forholdene. Dere fant likevel å kunne fortsette oppdraget for å bidra til en ryddig prosess med skatteetaten og for å assistere oppdragsgiver i avvikling og sletting av foretaket.

4. Finanstilsynets vurderinger

Finanstilsynet mener skatteetatens gjennomgang viser at det har vært flere alvorlige mangler ved bokføring og dokumentasjon av oppdraget for årene 2021 og 2022 (skatteetatens kontrollperiode). Finanstilsynet er innforstått med at skatteetaten har muligheter til å utføre kontroller som regnskapsførere ikke har. Det omfatter blant annet innhenting av informasjon fra finansinstitusjoner mv. Regnskapsførere må imidlertid ha en profesjonelt kritisk holdning til forklaringer og dokumentasjon som mottas fra oppdragsgiverne. Utover manglende bilag og mangelfull kvalitet på bilag, var det etter Finanstilsynets mening i dette tilfellet flere forhold som gjorde at dere skulle ha stilt kritiske spørsmål og utført undersøkelser. Det vises blant annet til skatteetatens kommentarer om det i hele tatt er mulig å levere flyttetjenester uten ansatte eller innleide medarbeidere. Ved sin gjennomgang fant skatteetaten fakturaer og bilag som viste at andre personer enn innehaver hadde vært sjåfører på ulike oppdrag med bilene foretaket disponerte. Likevel var det ikke kostnader knyttet til ansatte eller innleide i regnskapet, eller bilag for utleie av biler.

Både av deres svar og beskrivelsene i bokettersynsrapporten fremgår det at oppdragsgiver ikke har registrert og dokumentert omsetningen i samsvar med lovgivningens krav. Bokføringsloven § 6 stiller blant annet krav til sporbarhet i regnskapet. Bokførte opplysninger skal lett kunne følges fra dokumentasjonen som viser hva transaksjonen består i og frem til pliktig regnskapsrapportering. Dokumentasjonen skal være forsvarlig nummerert for å gi mulighet til å kontrollere fullstendighet. Bokføringsloven § 10 krever blant annet at bokførte opplysninger skal være dokumentert, og dokumentasjonen skal være både korrekt og fullstendig. Krav til dokumentasjon av salg av varer og tjenester og utstedelse av salgsdokument, er behandlet nærmere i bokføringsforskriftens delkapittel 5-1 og 5-2. Av særlig relevans her fremstår § 5-1-1 (salgsdokumentets innhold), § 5-1-2 (angivelse av parter), § 5-1-3 (nummering og datering av salgsdokument), § 5-1-4 (leveringstidspunkt), § 5-2-1 (utsteder) og § 5-2-2 (tidspunkt for utstedelse av salgsdokument).

Det fremstår som om oppdragsgiver gjennomgående, eller i det minste ofte, ikke utarbeidet tilfredsstillende dokumentasjon. Finanstilsynet anser dette som en alvorlig mangel. Da det kan være vanskelig å avdekke at ikke alt salg er bokført, er kravene til å dokumentere omsetning strenge. Når disse kravene ikke etterleves, reduseres mulighetene for å kontrollere fullstendigheten av registrerte inntekter. Når regnskapsførere ikke reagerer på denne alvorlige mangelen, men kun registrerer Vipps-innbetalinger mot kontoutdrag fra bank og bokført salg, kan det bidra til at salg ikke blir bokført uten at det fremgår av dokumentasjonen gjennom hull i nummeringer av salgsbilag mv. Det kan da se ut som om regnskapet tilfredsstiller bokførings- og regnskapslovgivningens krav, selv om realiteten er at dokumentasjonen er mangelfull og regnskapet ikke er fullstendig.

Det fremgår også av bokettersynsrapporten at det er bokført langt mer på konto 1920 bankinnskudd per 31. desember 2021 enn kontoutdraget fra bank viser. Selv om regnskapsfører ikke har hatt tilgang til og vært kjent med alle bankkontoene virksomhetens innehaver disponerte, kan heller ikke denne bankkontoen, som regnskapsfører faktisk var kjent med, ha vært forsvarlig avstemt i 2021.

Finanstilsynet mener regnskapsfører ikke kan ha gjennomført kartlegging av oppdragsgivers rutiner og interne kontroll, og foretatt avstemminger og dokumentert bokføring og årsavslutning i samsvar med regnskapsførerlovens krav. Det er heller ingen unnskyldning for feil i regnskapet at et oppdrag er akseptert i slutten av 2021 og feilen skyldes forhold tidligere i regnskapsåret. Slike forhold, inklusive differanser mellom bokførte tall og kontoutdrag, må ny regnskapsfører avklare årsaken til

så langt det er mulig, og rette opp i. Finanstilsynet viser til forrige regnskapsførerlov § 2 annet ledd, jf. forrige GRFS punkt 5.2, 5.8, 5.9, 6.2 og 7.1.

Avdekker regnskapsfører brudd på oppdragsavtale eller lovgivning som er sentral for å kunne utføre regnskapsoppdraget i samsvar med regnskapsførers plikter, må regnskapsfører ta dette opp med oppdragsgiver. Det må vurderes om det er brudd av en karakter som gjør at regnskapsfører har plikt til å si fra seg oppdraget, eller om det er mulig å rette opp i forholdene. I dette tilfelle skulle regnskapsfører som ledd i pliktig gjennomgang og vurdering av oppdragsgivers rutiner, ha fulgt opp bruddene på kravene til å dokumentere og registrere salgsinformasjon. Det ville kunnet avdekke at det også var andre forhold som måtte følges opp og avklares.

Når de strenge kravene til salgsdokumentasjon ikke følges, øker mulighetene for at betaling for salg oppdragsgiver har gjort foretas til bankkontoer regnskapsførere ikke er informert om, eller med kontanter eller andre motytelser. Dette må regnskapsførere forstå. I dette tilfeller mener skatteetaten at det er nettopp det som er skjedd. Inntekter er holdt utenom regnskapsførers kunnskap og regnskapet ved at betalingen er gjort til bankkontoer eller ved kontantbetalinger regnskapsfører ikke er kjent med. Det kan også ha gjort det mulig å utbetale lønnsytelser uten innberetning ("svart arbeid"). Finanstilsynet kan ikke se at disse alvorlige bruddene på bokføringslovgivningen er tatt opp med oppdragsgiver. Regnskapsfører burde sett forholdet med en gang det oppstod og ut fra sin alvorsgrad umiddelbart tatt det opp med oppdragsgiver. Regnskapsfører skulle ha sagt fra seg oppdraget om det ikke straks ble rettet opp i forholdene. Det vises til forrige regnskapsførerforskrift §§ 3-1 og 3-2, og forrige regnskapsførerlov § 2 annet ledd, jf. forrige GRFS punktene 5-3 og 3-5.

Selv om fratreden ble varslet da dere ble kjent med forholdene som skatteetaten har tatt opp, så dere likevel ikke fra dere regnskapsoppdraget. Begrunnelsen er at foretaket skulle avvikles og oppløses og at dere fant det riktig å bistå slik at kommunikasjonen med skatteetaten ble ryddig. Finanstilsynet har forståelse for at regnskapsførere ønsker å bistå med at slike prosesser kan bli gjennomført på en ryddig og forsvarlig måte. Finanstilsynet mener likevel at oppdragsgiver i dette tilfellet har opptrådt på en måte som gjør at regnskapsfører måtte frasi seg oppdraget, slik det var varslet.

5. Oppsummering

Allerede ved oppstart av oppdraget var det forhold som tilsa at regnskapsfører skulle ha trukket seg fra regnskapsoppdraget, dersom oppdragsgiver ikke umiddelbart rettet disse opp. Likevel har regnskapsfører ikke dokumentert å ha tatt forholdene opp med oppdragsgiver. Finanstilsynet mener det innebærer at regnskapsfører ikke kan ha gjennomført en forsvarlig vurdering av oppdragsgivers rutiner av betydning for bokføringen og regnskapet ved oppstart av oppdraget. I tillegg fremstår det som om regnskapsfører ikke har avstemt foretakets bankkonto som var kjent for regnskapsfører, og dokumentert denne tilfredsstillende ved årsavslutningen for 2021.

Utover i 2022 var det ytterligere forhold som tilsa at regnskapsfører foretok en ny gjennomgang og vurdering av oppdragsgivers rutiner, og stilte kritiske spørsmål om virksomheten. Heller ikke nå har regnskapsfører dokumentert at dette er gjort. Etter Finanstilsynets mening hadde en slik gjennomgang, om den var forsvarlig gjennomført, vist at forholdene var slik at regnskapsfører hadde plikt til å trekke seg fra oppdraget. Da regnskapsfører ble kjent med skatteetatens konklusjoner etter bokettersynet, slik det fremkommer i bokettersynsrapporten datert 29. juni 2023, var det i alle fall ingen grunn til å fortsette regnskapsoppdraget.

Utover de vesentlige manglene i måten regnskapsoppdraget er utført på, mener Finanstilsynet at det at regnskapsfører ikke fulgte opp bruddene på bokføringsloven og ikke frasa seg oppdraget er grove brudd på regnskapsførers plikter. Finanstilsynet er imidlertid ikke kjent med andre forhold som tilsier et behov for ytterligere oppfølging av regnskapselskapet og statsautorisert regnskapsfører, og konkluderer med ikke å iverksette ytterligere tiltak nå.

I tilsvar til Finanstilsynets foreløpige rapport skriver dere at dere er enig i Finanstilsynets vurdering om at forholdene er alvorlige, og at dere allerede har gjort tiltak for som skal medvirke til at lignende forhold ikke gjentar seg. Finanstilsynet forventer likevel at dere går grundig gjennom dette brevet, og vurderer om det kan være behov for ytterligere tiltak utover de som allerede er innført.

For Finanstilsynet

Bernt Jan Aaland
senior tilsynsrådgiver

Jo-Kolbjørn Hamborg
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.